

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy evre	16 kor. — fill.
Egy evre	5	Fel evre	8
Fel evre	7	Negyed evre	4
Negyed evre	2	Egy nora	70
Egy nora	9	Egyszámú ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Hajduböszörményi felirat a képviselőházhoz.

(A véradó emelése ellen.)

A hajduböszörményi választókerület lelkes, hazafias, derék Kossuth-pártja a nemzet ellen tervezett mérénylet, a véradó emelése ellen tiltakozva, erélyes, hazafias, őszinte, a közérzületnek megfelelő feliratot intéz a képviselőházhoz. Ezen a többi kerületnek is példaként állítható és mutatható feliratot a kerület országgyűlési képviselője, Dr. Benedek János főszerkesztőnk nyújtja be a képviselőház asztalára, amelyen ritkán fordul meg ilyen igaz magyar írás, mint a hajduböszörményi szeretett elvtársak felirata, melyet a párt nevében Sóvágó Gábor elnök és Dobó Sándor főjegyző, kitűnő elvtársaink irtak alá.

A hazafias szép írást íme itt közöljük:

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Megdöbbenés fájó érzésével, a hazafiai fájdalom óriási súlyával, a legnagyobb aggodalommal nemzetünk jövője iránt vesszük kezünkbe a tollat, hogy a hajduböszörményi függetlenségi és 48-as párt egyhangú elhatározásából felirjunk a mélyen tisztelt képviselőházhoz és kérjük utasítsa vissza a legerélyesebben ama törvényjavaslatokat, melyeket Kolonics szelleme szült, amelyek a

honvédelmi miniszter ur által nov. 6-án tették le a t. Ház asztalára.

Hat nézik egy tekintetre is a nép zömét azok, kik most akarják 15.105 fővel növelni a hadsereget? Látják-e azt, hogy ennyi munkaerőnek a családfenntartás gépezetéből 3 évi elvonásával a már-már beállott általános nyomor növeltetik s a hadsereg így kiegészítése s növelése a maga után vont nagyobb adóztatással viszi a nemzetet a koldulás fája kereséséhez.

Mit gondol a kormány, hogy e nép, ez a nemzet mindent mi a m o l o c h n a k kell, mindent a mit Bécs üres büszkesége diktál túrni fog? Vegye tudomásul a mélyen tisztelt Képviselőház, hogy a nemzet türelme fogytán, elkeseredése a legmagasabb fokán áll és nem kell érzelmét sértő javaslatokkal inzultálni, mert ha keserűségén uralkodni nem tud beláthatatlan következményei lesznek megmozdulásának.

Mélyen tisztelt Képviselőház! Megvan a nemzetben az áldozatkészség vérével, pénzével, utolsó darab kenyérével szolgálni a hazát, ha annak biztonsága kívánja, de hol most a veszély, mely e borzasztó teher meghozatalát követelné? Béke, keserves nyomorúságot maga után vonó „áldásos“ béke van.

Miért hát a létszám emelése, ha a hazának nincs reá szüksége? Csak azért, hogy a parádés tömeg növeltesék, hogy többen részesüljenek a czifranomoruság áldásában?

Vagy azért, hogy ez által is közelebb jusson Kolonics azon elve a megvalósítás hoz, hogy: „a magyart előbb szegénynek, azután szolgálóvá kell tenni.“

Mélyen tisztelt Képviselőház! Vegye

figyelembe magasztos hivatását, hogy a magyar nemzet képviselője, már pedig ha e javaslatokat megszavazza méltatlan leendő címre, mert a nemzeti lét, a nemzetnek legvitálisabb érdeke ellen cselekszik.

Ne feledje el, hogy legfőbb, legnemesebb hivatása védeni a nemzet érdekét, munkálni javát, biztosítani jövőjét. Hát ugyan mit ér a fényes, óriási számú hadsereg, ha annak fenntartása koldussá tesz egy nemzetet? Fényes hadsereg nyomorgó nemzet! Hogy illik ez össze?

Gyönyörű két kép és e képet akarja a honvédelmi miniszter ur az említett javaslatokkal megvalósítani.

A ki e javaslatokat megszavazza, az ellensége a magyar nemzetnek. A képviselőházban pedig nem lehet helye a nemzet ellenségének.

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Felkell emelnünk szavunkat a katonai szolgálati idő leszállítása érdekében is.

Hát ugyan miért kell 3 évig szolgálni? Hát a kiképzést kevesebb idő alatt eszközölni nem volna lehetséges! Bizony ez kulturtekinetben rossz bizonyítvány lenne! Más államokban elég két év, csak nekünk és nálunk kell 3 év.

De meg a póttartalékosok két hó alatt is kiképezhetők.

Vagy azt gondolja valaki, hogy a szolgálati idő terjedelme maga után vonja a katonai bátorságának növekedését.

Ha így volna, nem szabad lenne a történelemnek felmutatni futó generálisokat és hős ujonczokat!

Mélyen tisztelt képviselőház!

Sok csapás érte évezredek történetében már a magyar nemzetet, kiheverte tatár,

„A papa összegyűjtött munkái.“*)

Írta: **Sipulusz.**

Vannak, a kik szénát gyűjtenek a réten, vannak, a kik elhasznált levélbélyeget, ismét mások, a kik szivarvéget és megint mások, a kik munkákat gyűjtenek össze.

Az utóbbiak, tudniillik a legutóbbiak közé tartoznak a Révai Testvérek.

Nem tudom, a széna, a bélyeg és a szivar mit érez, mikor gyűjtik, de annyit mondhatok, hogy olyan irónak lenni, a kinek a munkáit a összegyűjtik, nem kellemtelen dolog.

Én is ilyen író vagyok.

Valami tizenöt év előtt, egy somogy-

*) Azon alkalomból, hogy a nagyevű író, Rákosi Viktor válogatott munkáit 16 kötetben adja ki a hazafias Révai cég, Sipulusz, ki tudvalevőleg ugyanegy Rákosi Viktor országgyűlési képviselővel, pompás tárczát irt a „B. H.-ba. Midőn most e tárczát közöljük, az érdeklődőket figyelmeztetjük azon kedvező körülményre, hogy Rákosi nagybecsű műveit, közöttük a reformátusok pusztulását ecsetelő „Elnémult harangok“ című hatalmas művét, csekély, havi részletfizetés mellett is megrendelhetni itt Debreczenben a László A. és Tsa cégénél, a Kazinczról nevezett részletfizetési osztályánál. Szerk.

megyei bálon nagyon sokat táncoltam egy szőke lánnyal, csupa passzióból, a nélkül, hogy előbb a telekkönyvben lapozgattam volna.

A lány körül kivülem még egy megyei aljegyző forgolódott.

Mikor egy turt elvégeztem, a mama meghuzza a frakkomat.

— Mondja csak, kérem, mi a maga foglalkozása tulajdonképp?

Akkor én már sokat firkáltam összevissza, s fiatal lévén, azt hittem, hogy mindenkinek kutyakötelessége és én becses nevetem ismerni. Azért tehát kidüllesztettem szépen vasalt fehér ingemet és így szóltam:

— Író vagyok, nagysád.

— Jó, jó, azt tudom, hogy szokott írni, de micsoda hivatala van?

— Nincs nekem, kérem, semmiféle hivatalom.

— Hát csak úgy él a világba?

— Bizony, csak úgy . . . Azaz kérem, tessék elhinni, meg lehet ám ebből szépen élni. Az öreg asszony a száját biggyesztette. Aztán beszélgetett a leányával s én rögtön láttam, hogy napom lealkonyodott, ellenben az aljegyző fölkelt. Manapság azt mondanák, hogy lefujtak.

A kicsike apjának ugyanis hatszáz holdas tehermentes birtoka volt, a miből önkényt következik (ezt csak a vak nem látja!) hogy a szupécárdás mind a hat ujját csak az aljegyzővel járhatja, a kinek legalább van egy elegáns hivatala, melyből főispánságig kapaszkodhatik, mialatt ta.án a mi holttestüünkön át fújó paripák szaguldának a kivivott diadalra.

Nem tudom, hogy az aljegyző ur elvette-e a kis szőket (mely esetben a hatszáz hold további tehermentessége is érdekelne egy kicsit!). Azt se tudom, hogy dicső pályát futott-e be, vagy megrekedt valami közbülső hivatalban. De az öreg asszonyt e pillanatban szeretném magam elé varázsolni, átadni neki összegyűjtött munkáimat s kicsikarni belőle azt a vallomást, hogy most már elfogad megyeképesnek (az udvarképes mintájára) hivatal nélkül is. S hozzám adná-e a lányát, ha időközben meg nem házasodtam volna? (A mire bizonyosan azt felelné: hozzám adná, ha a kisasszony időközben férjhez nem ment volna) Említettem, hogy a Révai Testvérek szenvedélye a munkagyűjtés; s említettem azt is, hogy ez mégse Révaiéknak esik jól, hanem annak, a kit gyűjtenek.

török dulását, német inváziót, de nem tudja kiheverni a saját fiait, saját kormánya által reá huzott óriási terhek sulyát, melyek a közsügyes alkotásnak nemzetirtó következményei.

Lehetetlen, hogy ne látná a t. képviselőház, mily borzasztó állapotban van a nemzet zöme. Ha látja, csak nem fogja Brutusként támadni, hanem segíteni igyekezik rajta.

Ezt kérjük, a midőn ismételen esede zünk, utasítsa vissza a honvédelmi miniszter javaslatát s foglaljon állást a 2 évi katonai szolgálat mellett

vagyunk a m. t. képviselőháznak

Hajduböszörmény, 1902. dec. 1,

a hajduböszörményi függetlenségi és 48-as párt nevében

Dobó Sándor
főjegyző.

Sóvágó Gábor
elnök.

„Nemzeti küzdelem.“

(Az oláhság aknamunkája ellen.)

— Nagykárolyi levél. —

Torkot fojtogató honfiai fájdalom szóval meg abban — a fenti címet viselő — röpiratban, mely mostanában a hazafias közvélemény figyelmébe ajánlottan a nagykárolyi görög szertartású katolikus magyar hitközség megbízásából Somossy Miklós egyházi gondnok tollából megjelent.

Feje tetején álló dolog is az, hogy nekünk magyaroknak Magyarországon a magyarságot kell harcolni; de még furesőbb lesz a dolog, ha a viaskodás ne adja az Isten, de illetékes pártfogók jóhiszeműsége folytán megtörténhetik! — esetleg meddő, hiabavaló lesz s a magyar érdekek veszteségével fog végződni.

A röpirat tartalma az, hogy a nagyváradi oláh egyházmegyéhez tartozó nagykárolyi, ugynevezett ruthen (van itt oláh egyház is), valójában pedig magyar hitköz-

ség félvén a fenyegető oláh szörnnyetegtől s félvén magyar nemzetiségét és nyelvét — küzdelmet indított meg az iránt, hogy a munkácsi püspökségbe kebeleztessek viszsza, ahonnan 1824-ben kiszakították s hogy a munkácsi püspökség fenhatósága s magyar pap vezetése alatt veszedelem nélkül elhessen magyar nyelvvel úgy a templomban, mint az iskolában is. Mikor 1824-ben a munkácsi gör. szert. katolikus püspökségből a nagyváradi oláh egyházmegye ki lett kerekítve, a munkácsi egyházmegyéből odacsatolt területeken voltak ugynevezett ruthen (valójában Istent magyar nyelven dicsőítő) plebániák is. Ezek is territorialis okok alapján Nagyváradhoz lettek csatolva oly kötelezettséggel, hogy az isteni tisztelet nyelve a régi maradjon. E községek Szabolcs, Szatmár, Bihar, Csanád varmegyében léteztek. Az utóbbi évek során e községek közül hol egyik, hol másik indít mozgalmat, hogy a munkácsi egyházmegyéhez visszacsatoltassék, de minden siker nélkül. A mozgalom indító oka pedig az, hogy a nagyváradi oláh egyházmegyei hatóságok ezeket a hitközségeket mind enarón oláhossítani igyekeznek. S ez legnagyobb részt sikerült is nekik. Melles Emil munkács egyházmegyei szatmári főesperes kimutatása szerint (Görög szertartású kath. magyarok a nagyváradi oláh egyházmegyében a legutóbbi népszámlálási adatok alapján című röpiratban 1902.) a nagyváradi oláh egyházmegyében jelenleg 44 plebania területén 26.372 önmagát magyarnak valló — görög szert. kath. hívő létezik még, (15 esztendővel ezelőtt tízezerrel több volt!), de kik ma holnap nyelvüket nemzetiségüket is elveszítik, ha az illetékes fórumok árgus szemekkel nem fognak vigyázni!

A jelzett évben véghez vitt kikerekítés idején — ha jól emlékszem — 19 plebániát vett át a nagyváradi oláh egyházmegye a munkácsi püspökségtől. Ezen plebániák nyelve akkortajt nagyjából magyar, részben orosz, részben pedig oláh volt. Ma az 1900 évi nagyváradi oláh egyházmegyei névtárban ezen hitközségek közül csak Makónál szere-

pel még egyházi nyelven a : a lingua hungarica, a többieknek ez áll : lingua romana, vagy : lingua ruthenica et romana. A régebbi vegyes községek ma már tisztán oláh nyelvűekként vannak kezelve.

Oláh pap, oláh kántor feles számban kerül ki a nagyváradi s belényesi oláh intézetekből, kik bárhová rendelkezésnek egyházi főhatóságai által, nagyobb s nemesebb célt nem ismernek, mint hogy az iskolák és templomok, esetleg pénzintézetek útján oláhossítsanak! . . . Például említhetem fel Csegöld, Poresalm vagy Nagyleta községeket. Ezekben a községekben a magyar eredetű lakosság van többségben. Kérték és kérik folytonosan, hogy részükre az isteni tisztelet legalább fele részben legyen magyar. Kérelmüket meg sem hallgatják s keresztelnék, temetnék, miséznek nekik oláhu! Évekkel ezelőtt olvashattuk, hogy a szabolcsmegyei Nyir-Acsádon egy teljesen magyar nyelvű községben a kir. tanfelügyelő sajátkezűleg távolította el az ottani gör. szert. kath. népiskolából az oláh fali olvasó tablákat. Ma hogy van az állapot — kérdés? . . . Egy másik, Szatmár város térszomszédságában levő helységben, hol az előbbi lelkész alatt az iskola tanyelve magyar volt s az isteni tiszteletben is még tért foglalt a magyar nyelv, az új lelkész alatt sem az iskolában, sem a templomban nem hangzik az többé!

Hat a kiüldözött Pituk esetére ki ne emlékeznek?!

Bámulatos az, hogyan tud az oláhság — egyházi és iskolai téren kezdve — aknamunkájával terjeszkedni. De bámulatos az a közöny is, amit a magyarság s a jóhiszemű kormány közegei ezzel szemben tanúsítanak. Mert Magyarországon szabad a görög szertartású katolikusnak magyarból, ruthenből oláhhá lenni, de egyetlen oláhnak sem szabad, nem lehet megmagyarosodni! Az oláhság ez idő szerint Nagy-Károlyra vetette szemét. Mikor e tavaszon az itteni ősz öreg, Istent magyar nyelven dicsőítő lelkész — kit magyar érzelmei miatt lelkeszkedése ösz-

Jókaitól hallottam egyszer, mikor műveinek száz hatalmas kötetén végignézett :

— Szent Isten, ha én tudtam volna, hogy ennyi rengeteg betűt fogok leírni, soha életemben tollat se fogtam volna a kezembe

A mi nagy kár lett volna.

Én is elbámulok, mikor a tizenhat kötetben szépen kimosdatva, megfésülve, felöltöztetve egymás mellett találok közösen, gondtalanul világgá szalasztott szellemi gyermekeimet, kik, mint a „Nyitrai Ellenőr“-ben olvasom, oly sok derült órát szereztek a magyar olvasóközönségnek s mosolyt csaltak a legzordonabb arcra is.

Az egészről csak egy ellen tiltakozom: nem uraim, én sohase csaltam még mosolyt se.

Tehát összegyűjtött munkáimból az első négy kötet megjelenvén, hónom alá csaptam és megindultam hazafelé, hogy első sorban otthon imponáljak, a fiaimat megnyugtassam, hogy összegyűjtött adósságaimat ebből ki fogom fizetni, s rájuk egy tehermentes név fog maradni.

Odahaza zilált állapotok fogadtak. Gyuri verekedett az iskolában s összetépték a galérját. Ezért az új családi bünvádi perrendtartás értelmében a kamarába záratott.

Megjegyzem, hogy mióta az új perrendtartás életbe lépett, a gyerekek sokkal rosszabbak voltak. A kamara ugyanis tele volt almával, körtével, szőlővel s olyan aszalt szilvával, melybe dió volt dugdosva. A ki tehát börtönbe került, az valósággal lukulusi lakomában részesült s a gyerekek lázas buzgalommal öntözték ki a tintát, karczolták a butorcekat, tépték a képeskönyvet, hajigálták az égő gyújtót, törték össze a poharakat, csak hogy tömlőcbe vetessenek. Így a Gyurkát most is ott találtam. Jenőke ellenben az én íróasztalom mellett ült, mélységes bánatba merülve, nyakig tintában. Az orra, a füle, az utja tele volt tintafoltokkal.

— Mi baj?

Elkezdtt írni,

— Rossz voltál?

Bögés. Megjegyzem, hogy az urfi egy angyali türelmü kisasszony segítségével a második elemi osztályt végzi, s talán fölösleges megjegyznem, hogy a tudományok iránt szuverén megvetéssel viseltetik.

— Ne bögj, felelj!

— Nem csináltam meg a leczkét, s a kisasszony most azt adta föl, irjam le harminczszor ezt a mondatot: A kutya ugat.

— S hozzá fogtál?

— Igen.

— Mutasd!

Megmutatta az irkát. Az első mondatból ennyi volt leírva: A kutya . . .

E közben a gyerek figyelme a pakkomorra terelődött. Könnyei villámgyorsan fölszáradtak.

— Mit hozott papa?

— Könyveket.

— Mutassa.

Kibontottam. Kibetűzte a címét.

— Papa, ezt maga írta?

— Én, — mondam meglehetősen büszkeséggel.

— Jó, mind maga írta?

— Mind.

Az urfi csodálattal nézett reám, de mintha tekintetében némi szánakozás vegyült volna. Aztán lapozgatva benne, végre őszinte meggyőződéssel szólt:

— Papa, ez sokkal több, mint harminczszor a kutya ugat.

— Bizony több.

— Szegény papa! — szólt a gyerek meleg részvétellel, s e pillanatban bizonyára azon törte a fejét, hogy mit véhettem, hogy ily irtóztató büntetésre ítélték.

Délután a szobámban heverésztem

Első nagy választéku előnyomda Karácsonyi és ujévi

ajándék tárgyakban óriási nagy választék **Füstös Testvérek DEBRECZEN, Piacz-utca 12. sz.**

Az összes kézi munkához való kellékek nagy raktára.

szes idején üldöztek a nagyvárad oláh kö-
rök — meghalt; nagy lett az öröm Nagy
váradon. Olyannyira, hogy a püspökség egyik
dignitáriusa nem átalotta felkiáltani: „No
— hálá Istennek — itt is vége
lesz már a magyarizálásnak!”
És a nagykarolyiak szerencsetlenségére meg-
hal a püspök is Pavel Mihaly — ki tal-
án teljesítette volna a nagykarolyiak ké-
relmét.

A püspöki helynök ur joghatóságánál
fogva legfőbb ambíciójának tartja nagy-
karolyi ideiglenes lelki gyermekeinek hazafias
törekvéseit megtörni. Nem fogadta el azon
— három ízben előterjesztett — kérelmüket,
hogy az oláh megyéből bocsássa őket visz-
sza a munkácsi püspökség alá, hol magyar
anyanyelvükön boldogulhassanak; nem fo-
gadta el még azon kérelmüket sem hogy,
— ha már ott kell élniök halniok — leg-
alább a munkácsi püspökségből kaphassan-
nak egy hazafias magyar papot; nem fo-
gadta el azt sem, hogy az interregnum ide-
je alatt ne töltsék be a lelkészi állás vég-
legesen: de erőnek-erejével oláh papot —
Georgiu Cavasiu t — varrt a nyakukba!...
Igy nyilvánult a krisztusi szeretet, a főpapi
szelidlelkűség és az atyai bölcsesség a vi-
karius részéről!... S megjött Nagykaroly-
ba az új oláh pap — bizonyára azzal a fel-
sőbb utasítással, hogy ezeket a nyakas ma-
gyarokat megtörje s hogy az iskolát és tem-
plomot oláh könyvekkel és oláh szóval meg-
tömje. (Mult október végén a volt helyettes
lelkész ideje alatt magam adtam le az ol-
tárról a főgondnoknak 3 darab oláh köny-
vet!)... A hiveknek az új pap nem kell.
Rendőri fedezet alatt foglalja el erőszakkal
a templomot, de egy hívője sem örvendezik,
sőt inkább a beiktatás ideje alatt a szabad-
ég alatt gyülekeznek össze a hivek s elke-
sergik fájdalmukat a magyarok Istenéhez,
enekelvén:

„Isten áldd meg a magyart!

Akkorra már Gyurika is kiszabadult a
sánczfogságból, s hallottam a mint az író-
asztalomnál a könyveimet nézegetve, taná-
koztak azon, hogy miféle bűn miatt íté-
tek ilyen kényszermunkára? Gyurka me-
legen ajánlotta Jenőkének, hogy azonnal
folytassa a kutyát, mert különben a kisasz-
szony neki is egész könyveket fog föladni,
S a megszeppent fiu könyékig ütven a tol-
lat a tünébe, végig megcsinálta a büntetés-
föladatot.

— Másnap sétálni vittem őket. Mind
a hármal. A házi orvosunk testmozgást
ajánlott nekik, hat sokat sétálnak. Különö-
sen szeretnek velem sétálni, mert én unom
a gyaloglást és villamoson szoktam velük
sétálni. Most is a köruti kocsin elmen-
tünk az Andrássy utig. Onnan gyalog men-
tünk le a Váczi-körut felé. A fiuk persze
folyton a kirakatokat bámultak. Egyszerre
csak megállnak e y könyvkereskedés előtt.

— Nini, papa!

— Mi az?

— A maga összegyűjtött munkái. Itt is.
Ezt is maga írta?

— Éo.

— Jó!

A fiuk összenéztek. Most már gonosz

Nyujts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel!...“

Apellálnak a magyar vallásügyi minisz-
terhez.

Ha már a nagyvárad oláh egyházi
főhatóság nem halgatja meg a nagykarolyi-
ak esekelő szavát: „Mia nagyvá-
rad iromane gyház megyéből
— mely idegentőlünk felekezete-
re, fajra, nyelvre és érzelme-
re visszamenekülni akarunk oda
ahol a mi igaz hitsorsosaink
és honfitársaink között lelki
megnyugvásunkat feltalálhat-
juk: nem akarunk tovább is
ezen egyházmegyének mos-
toha gyermekei maradni,“ le-
gyen irgalommal irántunk a nagyméltóságú
m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter
ur, kihez fölebbezték ügyüket s kitől azt
kérik, hogy: „kegyeskedjék a je-
lenleg üresedésben levő nagy-
várad i. gör. katolikus román
püspöki székek betöltését a zo-
előzetes kötelezettség mellett
eszközölni, hogy a knevezendő
főpapa mi hitközségünket
egyházmegyéjéből elbocsátsa
tis a munkácsi gör. kath. ma-
gyar anyaegyházba való vis-
szakebelezést nem akadályo-
zozni, sőt elősegíteni fogja.“

Tegye meg ezt a miniszter ur sze-
gény véreinknek, a hősi nagykarolyiak-
nak, mert ha elvész a nagyárolyi egyezer
egyszáz magyar, elvész majd utána a ma-
gyarság többi huszonhatezer lelke is, kiket
nyom és fojtogat az oláh hatalmaskodás
szörnyetege a nagyvárad oláh egyházme-
gyében.

Van a miniszter urnak erre hatalma
és joga, hogy a nemzeti nyelv szempontja-
ból kielégítse a nagykarolyiak, és a magyar
közvélemény kérelmét. Van a miniszter ur-

ságom spangai és rózsasándori méreteket
kezdett az ő szemükben ölteni.

De Palkó, a legkisebbik, azt öt éves
Palkó is nagyon érdeklődött s több íz-
ben elmondta: Nini, a papa összegyűjtött
muntái!

Mentünk tovább. A nagy fiuk egy auto-
mobilt néztek, Palkót vezettem s ő a boltok
felé szemlélődött. A legközelebbi kirakathál
csak hallom:

— Nini, a papa összegyűjtött muntái!

Meglepetve odanezek. Hát uramfia egy
csomó disznóságot látok ott: kolbász, hurka,
sonka, kocsonyát. Egy hentes kirakat előtt
voltunk.

Elvonszoltam a gyereket, s ballag-
tunk tovább. Egyszer csak megint hallom
Palkót:

— Nini, a papa összegyűjtött muntái!

Odanézek: suszter munkát látok, csiz-
mát, czipőt.

A föld alá bujtam szégyeltemben.
Még pedig a szó szoros értelmében, mert
azonnal a földalatti villamosra szálltunk, s
egyenesen hazaszállítottam a csemetéket.

Nem is megyek velük addig sétálni,
mig összegyűjtött munkáimat a közönség szét
nem szedi!

nak hatalma arra is, hogy kényszerítse azo-
kat a felekezeti s nemzetiségi tanítókat, kik
a fizetékiesztést — azokat a papokat, kik
a kongruális kiegészítést élvezik, hogy vi-
szontszolgálatként, ha nem is a nemzeti kul-
tura előhaladását s a magyarság terjeszke-
dését segítsék elő, de legalább, hogy a meg-
levő magyar nemzeti szellem lételet s életét
ne háborgassák.

A görög szertartású katolikus ma-
gyar hívők részére pedig a magyar
szertartású nyelvnek kivívá-
sát a pápai széknél, a felekezeti
s nemzetiségi iskolák gyako-
ri ellenőrzését a magyar el-
ők részéről óhajtjuk, kívánjuk, sőt ki-
merem mondani: követeljük!...

Mert maskülönb: Videant consu-
les...!

B. B. Sz.

Inczédi verset ír.

Szegény jó Inczédi László, nagy költő,
nagy ember — kint nyugszik már ő is a
Kerep si-uti temetőben. Diszsihelyet ka-
pott: kétszeresen megerdemelte...

Egyike volt azon keveseknek, a kik
Petőfi es Arany zsarnoki hatása alól sza-
badulni tudtak. Új es eredeti hangon írt.
Voltak mély, szent érzései, sajátos színnel,
megkülönböztető hangulattal. Csudaszép ver-
seket írt; egy-egy apróbb költeménye va-
lóságos zeneje a szavaknak. Sokan az „El-
tűnnek az évek, kihűlnék a szívek, — S a
lobogó lángnak csak hamva marad“ kez-
detű verset tartják legszebb költeményének.

Ennek a versnek az az érdekessége,
hogy három változata ismeretes. Voltaké-
ppen mindhárom ugyanaz, csak éppen egyes
sorok nem egyeznek. Változtatta, furta-
ragta a verseit, mikor azok már nyomta-
stásban közkezen forogtak is. Mit bánta ő,
hogy ez nem szokás? Neki gyönyörűséget
szerzett.

Van egy verse: élete vége felé írta,
mondják, hogy nagyon szép, de biz én so-
hasem olvastam. A „Hét“-ben jelent meg,
kevéssel azután, hogy megvált a „Magyar-
ország“-tól.

De ennek a versnek a születésénél
jelen voltam.

Vendéglőben ültünk: beszélgettünk es
iddogáltunk. Egyszer Inczédi fölkel, fejébe
tette kalapját s kifelé indult. Szólt, hogy
kövessem. Az utcára értünk. Kis dara-
big szótlanul halladtunk, egyszerre megszól-
talt:

— Érdemes ezt a verset megírni?

— Melyiket?

— Ezt ni.

S azzal elkezdte mondani lassan, áhi-
tatosan:

„Csak az a csók az édes,
Mitől az ajkad kivérez;
S üdv nincs csak abban a pilanatban,
A melyben a karhozat van.“

Kis darabig hallgatott, majd azt mondta
— Nem írom meg nem írom meg,
ugyis azt mondják: pogány vagyok.
Nem is írta meg sokáig. Egyszer később
véletlenül összetalálkoztunk.

— Ugyan emlékszik-e még arra a stró

Eladási hirdetés.

dennap délelőtt 9—12-ig és délután 2—5 óráig az Arany Bika szálloda épületében megtartott önkéntes árverésen darabonként vagy kisebb nagyobb mennyiségben készpénz fizetés ellenében a legtöbbet ígérőknek fognak eladatni. A megvásárolt és kifizetett tárgyakat vevők jogosítva lesznek azonnal birtokukba venni és elszállítani. Az eladásra kerülő tárgyak leltára a szálloda épületben levő irodai helyiségben addig is bármikor megtekinthető. — Debreczen, 1902. Deczember 2.

Az „Arany Bika szálloda bérlő társaság.“

Az „Arany Bika“ szálloda bérlő társaság ezennel közhírré teszi, hogy tulajdonát képező összes vendéglői, szállodai és kávéházi berendezések és felszerelések u. m.: márvány asztalok, székek, tükrök, szekrények, ágyak, ágyneműek, szőnyegek, függönyök, asztalok, fotelek, pamlagok, szóval mindennemű felszerelések és butorok f. évi deczember hó 10 ikétől fogva min-

fára, a melyet egyszer elmondottam? Az egész vers elkészült akkor bennem, de hogy az első strófát elfeledtem, egy szó se jut belőle az eszembe.

Hát persze, hogy emlékeztem.

Egy hét múlva hallottam, hogy Inczédi Lászlónk mesteri verse jelent meg a Kis József lapjában. Ez volt az a vers.

András diák.

Nessi a katonák előtt.

Budapest, decz. 3.

Holnap délután három órakor Nessi Pál országgyűlési képviselő mint szolgálaton kívüli viszonyban levő hadnagy megjelenik a budapesti 79. honvéd gyalog dandár becsületügyi választmánya előtt. Eredetileg reggeli 9 órára hívták be Nessit, de ma este arról értesítettek, hogy délután 3 órakor fogják kihallgatni.

A becsületügyi választmány Mattyasovszky alezredes elnöklete alatt a következő tisztekből áll: Rákos százados, Ujhazy főhadnagy, Pongrácz hadnagy. E négy tiszt hallgatja ki Nessi Pált az ellene felhozott vádakra nézve. A kihallgatás után Nessi eltávozik és a becsületügyi választmány működése véget ér.

A kihallgatás eredménye alapján a becsületügyi választmány hadnagy rangban levő tagja előterjesztést intéz a dandár tiszti üléséhez, melyen ő szerepel mint előadó. A tiszti ülésen résztvesz a dandár valamennyi tisztje. Elnök a dandár parancsnoka, vagy a dandár székhelyén allomásozó ezred parancsnoka. Ez esetben Fajtha vezérőrnagy a tiszti ülés elnöke.

A tiszti ülés szavazással dönt a fölött, hogy a becsületügyi eljárás folytatandó-e vagy nem. A szavazás olyan szavazó lapokkal történik, melyet minden szavazó aláír.

Ha a tiszti ülés az eljárás folytatását határozza el, akkor a becsületügyi bizottság veszi át az eljárást. Ez a bizottság honvédkerület székhelyén levő dandár becsületügyi választmánya tagjaiból, (akiket már elől felsoroltánk) és a kerülethez tartozó másik dandár, a debreczeni honvéd gyalog dandár becsületügyi választmányának pótagjaiból (egy százados, egy főhadnagy, egy hadnagy) alakul meg. A bizottság elnöke a két becsületügyi választmány elnöke közül a rangidősebb. Ez a héttagú bizottság mondja ki az ítéletet.

Az ítélet formája, ha marasztó, a következő:

N. N. hadnagy (veszélyeztette vagy) sértette a tiszti becsületet.

Aszerint amint a marasztaló ítélet a tiszti becsület megsértésének vagy veszélyeztetésének az esetét mondja ki, a büntetés a rangtól való megfosztás vagy megintés. Nessi Pál esetében igen valószínű, hogy az ítélet azt mondja ki, hogy Nessi sértette a tiszti becsületet. Büntetése tehát ez lesz: tiszti rangjától megfosztatik. A szavazás szintén aláírt szavazólapokkal történik. Az olyan bizottsági tag ellen, aki szavazatával a tiszti becsületet látszólag sérteni, szintén megindítják a becsületügyi eljárást. Az ítéletet megerősítés végett a honvéd főparancsnok sághoz terjesztik föl. Arra nézve, hogy milyen valószínűség van

Nessi elítélésére, a következő esetet beszél katonai körökben. Pár nap előtt történt Tápó-Súlyon, a honvéd póttartalékosok fölött tartott szemlénél, hogy egyik tiszt azt kérdezte Fabriczius alezredestől:

— Alezredes ur, hogy fog szavazni a tiszti ülésen?

Az alezredes nagy haragra fortyant és dühösen rivált rá a tisztre:

— Hogyan kérdezhet egy katonatiszt ilyent!?

Az alezredes ismeretes svarczgelb érzelmeiről, és e nyilatkozat után, tekintettel a szavazás nyílt voltára, kétségtelen, hogy a tiszti ülés presszió alatt fogja meghozni határozatát. A honvédtisztek közt, mint biztos forrásból értesülünk, nagy az elkeseredés amiatt, hogy érzelmeikre és szabad elhatározásukra ilyen nyomást gyakorolnak. Panaszosan emlegetik most, hogy különösen az I. honvéd-gyalogezrednél az utóbbi időben mennyire megromlott a magyar szellem. Nincs az a magyar honvédtiszt, különösen a fiatalabb nemzedékben, aki a „Gottterhalte“ iránt másképp érezne mint minden magyar ember. És mégis, épen a „néphimnusz“ miatt kénytelenek megfosztani valaki tiszti rangjától. Mert megjegyzendő, hogy a katonai vád Nessi ellen ma már csupán a Gottterhalte-ellenes tüntetésre szorítkozik. A Kolozsvárt történt vizsgálat ugyanis azt derítette ki, hogy Nessit nem bántalmazta senkisé. Nessi Pál különben holnap délelőtt a képviselőházban valószínűleg beszédet mond az indemirty-javaslat ellen. Azután megy a katonai becsületügyi választmány elé. (F. M.)

NAPI HIREK.

A tanács ujévi üdvözlő kártyái.

Ezután merjen még valaki panaszkodni, hogy a mi tanácsunknak nincs ötlete, a mi tanácsunk nem bírja a reformoknak, a mi tanácsunk nem viseli lelkén az emberbaráti intézményeket! Szóval a mi tanácsunk féle magának való tanács

Népek! Debreczen éhes és nyomorult népei boruljatok térdre a mi tanácsunk előtt. A mi tanácsunk nemcsak a pótdók emelésénél gondol ti reátok. A mi tanácsunk a zord hideg idő küszöbén hozzátok ereszkedik. A más városok tanácsainak is kellemes példát mutat, hogy kell segíteni a város szegényein s egyidejűleg, hogy kell megörvendeztetni a gazdagabbakat.

Ugyanis mint az alábbi meglehetősen czábár, szánalmas magyarsággal írt hivatalos felhívás bizonyítja, boldog ujévet kívánó kártyákat bocsát ki a népkonyha javára. És „az ujévi üdvözlők megváltását, ily válság jegyeknek a város lakossága közti széthordatása által — eszközölni fogja.“

A mi tanácsunk ezen „eszközöltetését“ tekintettel a jó célra, nem figurázunk ki, de mindenesetre jellem-

zőnek tartjuk a város képét és méltóságát képviselő testületre, hogy miként szegődik a jótékony egyesületek vetélytársává és mily ötletszerűleg szándékozik megoldani a köznyomor nagy kérdését.

A mi tanácsunk felhívása így hangzik:

Felhívás

Debreczen szab. kir. város közönségéhez!

Az a nemes eszme, mely sok szegény szükölködő és éhező családnak meleg és jó étellel való ellátását tüzte ki feladatául, a küszöbön levő zord hideg időben, ismételtén arra a határozatra készítette a városi tanácsot, hogy az általa nagy áldozattal letesített városi népkonyha céljaira illetőleg ennek lehetőleg huzamosabb időn keresztül leendő fentartására, az ujévi üdvözlők megváltását, ily válság jegyeknek a város lakossága közti széthordatása által eszközölni fogja.

Bizván a város áldozatkész lakosságában, mely még sohasem zárkózott el, ha a szükölködők insecének enyhítéséről volt szó, azzal a felhívással és kérelemmel fordul a városi Tanács, a nemes város közönségéhez, hogy a kihordandó és a városi népkonyha ajdásos céljaira elarusítandó ujévi üdvözlők válságjegyekből minél többet megtartani és az azokért járó összegeket az elarusítással megbízott rendőri közegeknek átadni, esetleg a Rendőrfőkapitánysághoz eljuttatni sziveskedjék.

Debreczen, 1902. December 1.

A városi Tanács.

Ezen cikkünk írása közben arról világosítottunk fel, hogy a lakosságtól való ezen hivatalos koldulás már régebbi keletű. Ez még azonban szerintünk nem jelenti azt, hogy helyes is, mert a különféle jótékony czimek alatt és testületek által így is eléggé és gyakran igénybe van véve, hason célra a polgárság áldozatkésztsége. Tehát ha nem is a mostani tanácsnak az ötlete is ez, de elérkezett az ideje, hogy felhagyjanak vele, vagy hogy legalább nem a város, de valamelyik jótékony egyesület vegye kezébe ezen ügy intézését a — jövőben.

Szecczesziós városi főszámvevő.

A „Pécsi Napló“-ból olvassuk ezen helyi vonatkozású sorokat: Rendesen úgy szokott lenni, hogy a városi tisztikar alkalmazkodik a közgyűlési határozatokhoz és örvendenek annak, ha azokat senki se föllebbezi meg. Debreczen városának főszámvevője azonban kivételt képez a sorból és ő volt az, aki megfélebbezte a közgyűlés határozatát, mert kevesli a pótdót.

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtéren, a városházzal szemben.

Ajánlja az ártalmatlan növényi anyagokból készült s kipróbált jó hatású **Dr. Borsos-féle HAJSZESZÉT**, mely megóvja a fejbőrt az elkorpasodástól, megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtörését s szétszakadását, a haj elmolyosodását. Megszünteti mindenféle hajbetegséget s ezért mint óvszer is melegen ajánlható. **Nem rontja a haját**, sőt annak növelését elősegíti s a haját **dussá, sűrűbbé teszi**. Kis üveg ára 1 kor. nagy üvegé 2 kor. Azoknak, kik a hajszesznek nem barátai, ajánlható a fentihez hasonló hatású s jóságú **Dr. Borsos-féle Hajkenőcs**, melyből kis tegely 1 kor. nagy tegely 2 kor. (2)

Személyi hír.

Pünkösti Ferenc kerületi közuti felügyelő, műszaki tanácsos Debreczenből Szegedre utazott. A tanácsos holnap Hódmezővásárhelyre utazik, a hol az ujonnan épült kir. járásbíró és fogház épületét vizsgálja fölül. A felügyelőnek a felülvizsgálatnál Noszlopy Kálmán kir. mérnök fog segíteni.

Debreczen Damjanich szobrára.

A szabadságharc egyik legdicsebb alakjának Damjanichnak emlékét egy Szolnokon emelendő szoborral akarja megörökíteni Jász-Nagy-kun vármegye. Saját erejéből nem képes erre, azért az országhoz fordult, hogy filléreivel tegye lehetővé a szobor létesítését. Debreczen tanácsa is kapott egy ilyen felhívást és a tanács 40 koronát küldött a szobor felállítási költségéhez. Aranyozni kellene az ilyen tapintatos és áldozatkész kezeket.

Magyar templom Newyorkban.

A newyorki református hazánkiai istenházát akarnak emelni. Idegenbe, messze földre szakadt véreink támogatásukat kérik a nemes cél keresztülviteléhez. Debreczen tanácsához is intéztek az amerikai református magyarok kérelmet segítségért. A tanács 50 koronát utalványozott ki és küldötte ki a newyorki református templom építési alapjára.

Az összes ovodákat bezárták.

A gyermekek pusztító réme, a vörheny egyre jobban terjed és szedi áldozatait. A főorvos ma délelőtt sürgős előterjesztést tett a polgármesternek, tekintettel a vörheny rohamos terjedésére, rendelje el az összes ovodák bezárását. A polgármester a délelőtti folyamán elisrendelte az összes ovodák bezárását.

A közgyűlés előkészítése.

A december 12-iki közgyűlés előkészítése tárgyában szombat reggel 9 órakor teljes tanácsülés lesz Puky Gyula főispán elnöklésével.

Eljegyzés.

Neumann Lajos karczagi szállodás eljegyezte Darvasi Bella k. a.-t Debreczenből.

Huszárbravur.

Andreivics Bombittu Ivant a 17-ik francia lovas vadászrezd kapitánya ezrede megbízásából lóvásárlás céljából Szegeden tartózkodott. Többek között verébélyi Marsó László honvéd-huszárhadnagy lovát is meg akarta venni. A tulajdonos 2400 koronát kért a lóért, előnyei közül kiemelve, hogy 135 centimétert ugrik. A francia tiszt erre kijelentette, hogy nem 2400, hanem 3000 koronát ad a lóért, ha csakugyan ugrik 135 centimétert. A tulajdonos kétszer próbálta átugratni a 135 centiméter magas korlátot, de mind a kétszer lovastul együtt felbukott, harmadszor azonban gyönyörű szépen átugratta a korlátot, mire a francia tiszt francia eleganciával leszúrta a 3000 koronát. A tiszt négy más lovat is vásárolt katoaatiztektől. Innen lóvásárlási célból Kikindára utazott.

Egy aljárásbíró fegyelmi ügye.

Vonatkozással „egy aljárásbíró fegyelmi ügye” című tegnapi cikkünkre megjegyezzük, hogy Jeszenszky Gellért és Tsai azon pert, melyet a fenti ügygyel kapcsolatban felemlítettünk, — mint illetékes helyről értesülünk, csak egy forumon nyerték meg, míg a törvényszéknél és kuriánál teljesen elvesztettek lettek. Ezen tény igazolják: az egrí törvényszék 11607—1899 sz. a. kelt, a budapesti kir. tábla 1562—1900 sz. a. kelt, és a Curia 4340—1900 sz. a. kelt ítéletei.

A foltozó cigányok panasza.

Debreczen városában külön iparágat képezett az a mesterség, melyet a debreczeni cigányok űztek. Lapátokat, kürtöket, kalyhasöveket készítettek és ebből tisztességesen meg is éltek. Most azonban megfosztották ettől a mesterségtől a cigányokat. Az iparostület emelt ellenük panaszt a miniszternél, ki eltiltotta a cigányokat új áruk készítésétől és árulásától. A rendőrség elis zavarta őket régi, megszokott helyükről a Dégenfeld térről és egyáltalán mindenfelé utját vágja, hogy a lapátjaikat árulhassák. Hetek óta nem is dolgoznak, mert nincs a ki megvegye, miután nem árulhatják. Nagy nyomorban színlődnek most miután megfosztották őket tisztességes kenyérkeresetüktől. A városhoz fordultak segélyért mert ha a város nem ad nekik gyorsan segély, úgy ők — amint kérvényeikben mondják — éhen halnak. A tanács ma foglalkozott a cigányok kérelmével és megbizta Illéssy Gyula jegyzőt, azonnal lépjen érintkezésbe az iparhatósággal, iparostülettel és együttesen találjanak valami megoldást, hogy ne fosszák meg ezeket a szegény embereket az iparnak nem sokat artó foglalkozásuktól.

A kereskedő ifjak dalestélye.

A debreczeni kereskedő ifjak Dalköre 1902. évi december hó 5-én a Kereskedelmi akadémia dísztermében hangversenyt rendez. A hangverseny műsora a következő: Kossuth himnusz, Dr. Papp Zoltántól. Előadja a Dalkör. Felolvasás Tartja Szojka Gyula ur, a felső ker. iskola igazgatója. A bard. Silchertől előadja a Dalkör. Monológ, Előadja: Hahnel Aranka k. a. a debreczeni színház művésznője. Népdal egyveleg Ziegler Bélától előadja a Dalkör. Alapító és pártoló tagok jegyeiket használhatják.

Ingyen könyvtárak a megyében.

A közoktatásügyi miniszter népkönyvtárakat létesít az ország minden részében. Hajdumegyének is majdnem minden községe kap ilyen könyvtárt. Azon hajdusági községeket, melyekben szükségesnek tartjuk, a népkönyvtar felállítását, most terjesztik fel.

Társas összejövetel.

A Polgári asztaltársaság, a melynek célja szegény gyermekek felruházása, e hó 13-án este 8 órakor kedélyes összejövetelt rendez. Az előkészületekből ítélve ezen estély igen sikerültnek ígérkezik, mert minden egyes tag tulliczítja a másikat, hogy a megjelenőknek az összejövetelt kellemessé tegyék.

Debreczeni rövid hírek.

Emléklap egy kapitánynak. A debreczeni kerületi kapitányok egyik legnépszerűbb, legrokonszenvesebb tagja Szentpétery Ferencz. Szentpéterynek tegnapi volt név-

napja és a számos üdvözlés mellett, melyvel Szentpéteryt elhalmozták, hivatalának személyzete sem feledkezett meg róla. Szeretjük és ragaszkodásuk jeléül díszes emléklapot nyújtottak át derék főnöküknek.

A felügyelő bizottság tagjának adója. A debreczeni pénzügyigazgatóság közgei nagyon buzgón örködnék, hogy megtudják kinek, honnan van jövedelme. Természetes arra nyomban adót is kirónak. Így tett a pénzügyigazgatóság legutóbb is. A város felügyelő bizottságának tagjai: Márton Imre, Kerhoffer József, Komlóssy Dezső, Nagy Lajos dr. fáradságukért 400—400 korone tiszteletdíjat kapnak. A pénzügyigazgatóság harmadosztályú kereseti adót vetett ki a felügyelő bizottság tagjaira. **Rablás a látókép csárdánál.** A látóképcsarda, a híres hortobágyi betyárok egykori buvolyhelye, az utóbbi időben ismét nevezetessé kezd lenni a környéken előforduló rablások révén. Tegnapi Pinczés József újavárosi kereskedőt támadtak meg, mikor a csárda mellett ehaladt. Kóbor cigánykaraván támadta meg és elraboltak szekeréről mindent. A esendőrség a rabló cigányok közül ketőt már el is fogott.

Debreczeni ingatlanok forgalma.

Juhász Sándor és neje Kis Zsuzsanna veszik a debreczeni pusztát Nagy Cserei 23 sztkvben foglalt 18 hold 810 □ öl kaszálót Forgács Erzsébettől 3500 kor. — Havas Dávid és neje Hegedüs Fani veszik a debreczeni 4859 sztkvben Nyugoti-utca 28. sorszámú házat Szikszai Gábor és neje Szathmári Máriaától 6400 koronáért. — Lovász János veszi a debreczeni 577 sztkvben 3937/a hrsza foglalt 852 □ öl Seta kerti szőlőt Ormós Cábortól 10000 kor.-ért.

Goldstein Karolin mellfűző (mieder)

gyára Debreczenben a főtéren, — értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy képes árjegyzékét melyben a legújabb angol és francia mellfűző különlegességek a mértékveteli utasítással ellátva — kívánatra bárhova készséggel megküldi s hogy megrendeléseket a leggyorsabban, kiváló gonddal készítve, jutányos áron szállít.

A ki a karácsony és újév alkalmára olcsó és szép arany és ezüst ajándék tárgyakat akar vásárolni, az forduljon Hoff Albert ékszerészhez, kinek üzlete előbb a városháza alatt, most pedig a városházával szemben piacz-utca 29 sz. alatt, a „Debreczenhez” címzett sörház épületében hátul az emeleten van, a hol mindenféle arany és ezüst ékszerek dusválasztékban vannak raktáron, valamint női és férfi zseb órák legszébb kivitelben meglepő olcsó áron beszereshetők ajánljuk a n. é. közönség b. figyelmébe. Ugyan ott minden e szakba vágó megrendelések, javítások és vésnöki munkák a legjutányosabban készíttetnek.

SZÍNHÁZ.**Műsor:**

Csütörtökön: „B” bérletben Niniss. Énekes bohózat.

Pénteken: „C” bérletben Cornevillei harangok. Operette.

Niniss.

Nálunk talán premiernek is beillenék a Niniss, oly régen nem látta a debreczeni közönség. Nem panaszként hangzik ez, mert

Karácsonyi és Újévi ajándéknak

Tisztelettel

Harth Gusztáv

a legtökéletesebb fényképek **Harth Gusztáv műtermében készülnek.** Ugyisint ajánlja a t. cz. tisztviselő uraknak arcképes igazolványhoz szükséges fényképeket a legelőnyösebb árban.

fényképész. Debreczen, piacz-utca 34.

hiszen ezt a valódi francia szellemmel megirt énekes bohózatot másutt nem adták, sőt Bécsben be is tiltották előadását az első felvonás furdó jelenete miatt. Debreczenben abban az időben került színre, mikor a fővárost is bejárta és amikor Palmay Ilka még budapesti primadonna volt, kit bizony alaposan „lekritizáltak“ ebben a darabban, mert megtette azt a vakmerőséget, hogy az első felvonás furdó jelenetében toilett nélkül jelent meg.

Az est nevezetessége Makó Lajos fellépte volt. Belépésekor lelkesen tüntetett mellette a telt ház közönsége és díszes báborkoszuval lepték meg. Egy diplomatát játszott olyan finom művészettel, színezéssel, melyet csak igazi művésztől láthatunk. Gyakrabban is gyönyörködhetné Makó művészetével a közönség. Az előadás erőssége, lelke természetesen Felhő Rózsi volt. Minél gyakrabban látjuk a színpadon, annál jobban megkedveli a közönség. Az ő elevenége, izléses diskrét, művészi játéka és szép éneke mindenkor életet visz a színpadra és lelkesedésbe hozza a közönséget. Nagy sikere volt tegnap is, ujrázásoknak se vége hossza nem volt. Éneketéivel, sikerült kupléiért falrengető tapsokat kapott. Főszerepei volt még Krémernek, Patakinak, és Havasi Szidinek. Mindeniknek játékán meglátszott a gond, melyet szerepeikre feltettek és így ők is hozzájárultak a sikerhez. A másodikmester tegnap mutatkozott be, kevés sikerrel. Aféle szárnypróbálgatás volt debütje. Több ilyen gondos, sikerült előadást óhajtunk.

Omikron.

Színházi hírek.

Szombaton lesz a premierje Jose Echegaray 3 felvonásos drámájának a „Halalos csönd“-nek, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik a debreczeni közönség körében. A dráma főbb szerepeit Menszáros Margit, Csige Ilonka, Havasi Szidi, Ebergényi-né Amália, Püspöki Rózsi, Palágyi Lajos, Sebestyén Géza, Nagy Dezső, Virágháty Lajos, Pataki Bela és Szalay Károly játsszák. Vasárnap este lép fel egy estén Ujházy Éde a „Constantin abbé“ című vígjátékban, a melyben a czimszerepet játsza.

Egy hajdusági független ujságról.

(A „Független Hajduság“ programja.)

A hajduszoboszlói függetlenségi párt egy politikai hetilapot indított, mely díszes vállalkozást, mivel az eszméket és elveket terjeszti, örömmel említünk fel. Abban a körben bizonyosan jól fog megfelelni hivatásának és a helyi viszonyokat illetőleg szükségét is pótol, azért az érdekelt körnek ajánljuk úgy mint jövődöbeli hü fegyvertársunkat és a „Független Hajduság“ Politikai Hetilap programját ugyanekkor itt közöljük:

A mikor a t. közönség elé egy helyi politikai hetilap megindításának határozott szándékával lépünk, első kötelességünknek ismerjük — mint a hogy igaz magyar emberekhez illik is, — nyíltan, leplezetlenül, minden titkos gondolat visszatartása elhallgatása nélkül elmondani, hogy mi indított bennünket erre; mi cél fog vezetni bennünket s a cél felé menő uton és módon fogunk egyenes irányban, eltérés nélkül törekedni?

Magyarország politikai egére nap-nap után, sűrűbb, sötétebb fellegek kezdenek tornyosulni; a kárhóztos mult fekete-sárga kísértetei nagyobb-nagyobb tömegekben kez-

denek napvilágra jönni penészes buvóhelyekről a hova — azt hitte a jobb reménység, — hogy a mult század derekának bátor, szabad szelleme örökre visszaszorította őket.

A szabadság, függetlenség zászlajáról, most titkon, oroszva majd szemfényvesztéssel elámitva, majd megvakmerő nyíltsággal ujjabb-ujabb foszlányokat szakít le az ármany s a miről azt hittük, hogy ki nem sajtátható, el nem adható, homály nem foghatja, szenny nem érheti; önvéreink büntetlenül árulják, adják el, szennyeznek vagy beszennyezni engedik: a magyar nemzeti önértetel Hogy a szabadság lelke, mely a tösgyökeres magyarság még — Istennek hála — nagy részében eleven lánggal lobog s hogy a függetlensége vágya, reménye, mely sanyaru jele:ünk küzdelmeiben egyedül boldogítja s a jövődö ketes ajtaja előtt sem hagy kétségbeesetten összerogyni, elhaljon, megsemmisüljön; koldussá akarnak tenni; mert a koldusból szolgál legkönnyebben válhatik. A magyar föld, mely ezredéves jogon, tenger vér arán, a mi tulajdonunk, java részben nem nekünk terem; az elnyomott magyar ipar még a haladhatás szerszámjának arát is adóba fizeti: a kereskedelem a szegény közönség között esenevész, a ki észszel, elmével szolgálna a hazát, ha a szabadság és igazság bátor szavait ajkára veszi; nem kap nyeret, ott hagyják, elfelejtik, félretolják, eltemetik; hogy minél kevesebben lássak, hallják és kövessék. Anyagiakban szegények, szellemeikben bének, bílincsbe vertek vagyunk. A szolgálékek igyekeznek mindenben úgy alkalmazni magukat, a hogy felülről intenek. Beleilleszkednek a kényelmes, jól fizetett helyekbe, még ha azok a nemzeti sülyesztő mélységének szelén vannak is számukra kijelölve; a jóra hajlandó, de gyengébb lelkeket meg téveszti a következetes szomorú sorvadás és természetes véve azt, küzdele bátor talauságukban igyekeznek megnyugtatni magukat azzal, hogy ennek így kell lenni.

Országunknak ebben a politikai és közgazdasági szomorú helyzetében; a mikor felülről, a Bécsből irányított kormánytól s ennek jobbjára az ország idegen ajku nemzetiségi kerületeiből összeszedett országgyűlési — fájdalom többségben levő — pártjától semmi jót nem várhatunk; elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy a magyar szabadság és függetlenség eszméje, az anyagi és szellemi haladás feltételei, a nép jólétének érdeke menjenek vissza a minden erő es hatalom forrásához: a néphez és innen várják, nyerjék a feltámadást, elérkezettnek látjuk az időt, hogy itt lenn a magyar vidéken, hol a tiszta, szüzi, nemzeti önértet, a józan, természetes magyar gondolkodás még semmit nem veszített, itt sorakozunk megmenteni azt, a mit felül olyan hűtlenül eladnak, elvesztegetnek, nemzetünknek Istentől nyert s az európai nemzet családoktól fegyverrel megszerzett ös jogát. Elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy itt alant a magyar nép öserejének földjén, legyen a nép politikai felfogásának, közgazdasági törekvésének, érdekeinek olyan kifejező és előrevivő eszköze, amely kizárólag az övé. ő általa teremtetik és egyedül ő neki szolgál. Ez az eszköz a helyi politikai sajtó s egy ilyen lap az, melynek megindítása szándékával a közönség elé lépünk.

Mondhatnák egyesek, hogy a kisebb városban káros politikai lapot indítani, mert a szenvedélyeket felkavarja, viszálykodásokat, ellenségeskedést, gyűlölködést és aldatlan harcot teremt. Áll is ez a gáncs ott, ahol két ellentétes politikai táborra oszlik a közönség; de nálunk Hajduszoboszlón, a hol néhány kormánypárti polgár alig észrevehető kivételével csaknem minden polgártársunk

azt vallja politikai hitvallásának, a mit a legdicsebb országgyűlés az 1848 diki törvénybe iktatott s a hol minden polgár nemzeti szabadságunk függetlenségünk Mózesének, prófétájának, Megváltójának Kossuth Lajost vallja és hiszi s a jövődöben ötét követni szent kötelességének ismeri: itt a politikai pártusáknak még a lehetősége is ki van zárva. Itt egy az irány, egy a törekvés, egy az értelem, egy az akarat: hazánkat függetlenné, szabaddá, népünket ez által boldoggá, elégedetté tenni.

Lapunk ennek a czélnak lesz komoly, erős, eltéríthetlen, egyesektől nem félő, egyeseknek nem hízlekedő, mindig a köz javától vezérelt, lelkesített és arra irányított bátor eszköze: hogy Kossuth Lajos szavaival éljünk: „Szennyes erdekek vezetni sohasem fognak, meggyőződésünk nem lesz eladó; észnek, okoknak mindig hódolandunk; de más semmi s nevezetesen sem hatalmasok komor tekintete, sem polgártársainknak hevesoha el nem tántorit.“

Lapunk természetesen a helyi és hajduvidéki, városi, illetve községi, valamint gazdasági, egyházi, társadalmi érdekeknek is eszköze leendő; személyes tekintetektől menten szigorúan az igazsághoz tartva magát, attól irányítva, azt szolgálva. Semmi hibát, fogyatkozást, bünt el nem hallgatunk, el nem palástolunk, nem védelmezünk; minden szépet, jót, erényt, érdemet köztudomásra hozunk, buzdítunk, dicsérünk s követendő példaul állítunk a közönség elé. Lapunkban minden közhasznu tehetség érvényesülést nyerhet; sőt támogatása köszönettel fogadtatik. A személyeskedés zart ajtókra s visszautasító szigorú örállóra tartal; a komoly higgadt, személyes ellenszenvtől tiszta és magán érdektől ment véleményyt, még abban az esetben is elfogadjuk s készséggel közöljük, ha nézetünkkel ellenkezik. Ime tisztelt közönség ezekben foglaltatik a szükség, mely lapunk megindítását indokolja, a cél, mely lapunkat vezérelni s ez út és mód, mely szerint a czélt munkálni fogja. A szükség nagy, életbevágó, komoly, égető; a cél hasznos, nemes, hazafias, hazafias, szent és magasztos; az út és mód egyenes, tiszta, igazságos és méltóságos. Erős a hitünk, biztos a reménységünk, hogy szándékunkat nem fogadja ellenszenv; mert hiszen minden jónak barátai vagyunk; szilárd békét, erős összetartást, egyetértést akarunk s megszüntetni minden félreértést, a mi a politikai tömörülésnek személyes okból gátját képezi. Hisszük, reméljük, hogy nem fogadja hideg közöny; hiszen politikai programunk a függetlenség, szabadság szent jelszavaival lángra kell, hogy hevitsen minden igaz honfi szívet, helyi programunk az igazság komoly és bátor jelszavával kell hogy lelkesítsen mindenkit, a kiből a közjó iránti érzék teljesen ki nem veszett.

A mit lapunk céljára, útjára, módjára nézve mondottunk, az a közönséggel szemben szent fogadás, azt szent kötelességeink méltó sorába írjuk s erők minden megfeszítésével teljesítendjük is. Nyíltan, őszintén lépünk a közönség elé, nyíltak és őszinték maradunk. Semmit a czélból el nem alkuszunk, semmit az uton-módon nem változtatunk. Rokonszenv, ellenszenv, személyes indulatok, egyéni érdek soha sem kerülnek annak a mérlegnek serpenyőjébe, melyen lapunk a közélet uyilvánulásait, közpályán levők hivatalos tényeit s a társadalmi mozzanatokat mérlegeli. Mérlegünk döntő serpenyőjében a szabadság és igazság lesznek, mint az országos és helyi közérdek egyedül jogosult szempontjai. Ennek a közérdeknek előmozdítása céljából kérjük a nagyközönség anyagi, szellemi, erkölcsi pártfogását, támogatását.

A „Független Hajduság“ vasárnap

reggelként főz megjelenni 8 oldalon; ünnepeken 12—16 oldalon. Dolgozó társai között lesz Kossuth Ferencz pártvezér, a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt kitűnő etnöke s a Kossuth-párt számos kitűnő tagja, a kikhez csatlakozik a helyi és vidéki dolgozó társak és tudósítók egész serege. Nem kérkedünk senkinek a nevével. Első számunkból, decz. 21 én fog megjelenni, az olvasó meggyőződést fog meríthetni azon hatalmas szellemi erőkről, a kik már eddig is megígérték lapunk szellemi támogatását. A „Független Hajduság” előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona, egyes szám ára 16 fillér. Előfizetési pénzeket nyugta mellett felvesz a szerkesztő. Ugyancsak ő veszi fel a hirdetéseket s általában mindennemű értesítést. Az ő nevére küldendők a lap szellemi részét érdeklő dolgok is. Szerkesztő: Hajduszoboszló, I. tized, Kremán-ház. Hazafias üdvözlőnk és tiszteletünk kifejezésével vagyunk Hajduszoboszlón, 1902. november hó.

Ádám János Bor János
pártelnök, lapfőigazgató. felelős szerkesztő.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Möriz Pál.

Menuél jobban közeledtünk a nagy-épülethez a puskaropogás annál inkább halatlanszott az ágyudörgés közepette. A puska-tűz lobbant, midőn az ablakokból kilöttek. A hosszú, fekete tető a löporfüstbe borult. Az ut kövekkel volt torlaszoltva.

Mi egy garádjá mentén, gyeplő sővény mellett vonultunk föl. Ezen gyeplő mögött ropogott a mi csatárainknak a tüze, mert az első brigádot, az Alix fele divíziót nem tudták kiszorítani a gyümölcsös kertből. A derék fiúk midőn látták, hogy segítség érkezik, „éljen a császár” kiáltással fogadtak bennünket. Most már az összes németiség fegyvertüze mireánk irányult. Ney tábornagy kardot rántván, a csatazajt tulharsógó hangon kiáltotta:

— Előre!

Maga mutatta a jó példát; mert a puska-ropogásban gyorsan előre rugtatott két vagy három lovas tisztjével. Mi pedig zörgő tölténytáskával, lövésre készen futamodtunk utána. A dobosok rohamra doboltak. A tábornagy eltűnt előlünk, csak odábbat bukkantunk rá, a kapu irányában vezető uton állt. Többen már ezt a kaput akarták ostromolni. Holttestekből, kövekből, gerendákból, omladékokból emelkedtek a gátak eddig. A nagy ház minden nyílásából ropogott ránk a puska, szinte fojtogatott a puska-ropogás füst.

— Törjétek be! parancsolta a tábornagy, de már lángolt az arca.

És mi valami tizenötön, huszan földre dobtuk a fegyverünket. Gerendát ragadtunk fel és oly hatalmas erővel vágtuk oda a kapuhoz, hogy az csak úgy zúgott, dörgött belé. Minden ütésnél azt hittük, hogy már majd csak beszakad, sőt az épület is... De a nyílásokon azután láttuk, hogy járdakövekből igazi torlaszt hánytak mögé. Egészen szét volt lyukgatva. És ha mégis ki-mozdithattuk volna, bizonyosan minket zúzott volna össze, de már minket a düh valóságosan megvakított. Már inkább vadállatok voltunk, miut emberek. Az egyiknek csakója nem volt. A másikkól az ingig le volt tépve a ruha és csupa vér volt a kezük,

a czombjuk. A puskaropogásra, a kartácsolásra valóságosan porzott, pattozott körülünk a kavics.

(Folyt. köv.)

Donogán és Somossy

Kunz József és T. rsa Utócai
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint jelentékeny árszállítással

nagy karácsonyi vásárt rendezünk.

Csakis elsőrendű jó minőségű áruk kerülnek eladásra, úgymint: a legújabb őszi és téli ruhaszövetek, mosó bársonyok és velezek, ruha és blouz-selymek, haraszt-kendő és sálak. Szőnyeg, függöny, butorszövet, pokrócz, ág-és asztalterítők. Uri divatcikkék, kézelők, esernyők, nyakkendők, ingek. Normál (Jäger) ingek, nadrágok, harisnyák.

Határozott árak. Előzékeny kiszolgálás.

Eladó buzatermő föld.

Debreczen közelében Balmazújváros és Hajduböszörményhez is közel fekvő, mintegy 600 kat. hold legkittünőbb buzatermő föld kisebb, nagyobb részletekben (akár egy holdanként)

eladó.

A fizetési feltételek nagyon előnyösek.

Bővebb felvilágosítás dr. Lukács Emil ügyvédnél (Debreczen Piacz-utca 38 sz. a. nyerhető.)

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező legolcsóbb árakban. Maradékok féláron.

Eladó sámsoni kerti bor, mintegy 100 hektoliter. Értekezhetni a nap bármely órájában, Mélius-tér 15.

Valódi tajték pipák és szipkák.

Ujdonságok
SZIVAR és
pénztárczákból.

Alkalmas
ajándék tárgyak.
Gyermek játékok
legjutányosabb árban
beszerezhetők

Szent-Királyi Tivadar

műiparú üzletében.

Édes Teavaj

Akác virágméz sejtekben és csurgatott

Feltört francia dióbél

Lengyel gomba

Édes magyar Mustár

Mustkolbász dióval

Füstölt rajnai lazac

Friss idei szalámi

Baraczk lekvár

megérkeztek

KONTSEK GÉZA

kereskedésébe, Kossuth-utca.

Pokróczok

Lovakra!

Szoba padlóra!

Léghez ellen!

Íróasztal elé!

Flanell takarók!

Plüss uti-takarók!

Plaidek!

Erdélyi hosszú szőrű

cserge pokróczok!

nagy választékban kaphatók

Bosznay J. és Társa

új szőnyegházában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 11.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel tudatom, hogy Debreczenben, Kardos László urnak Kossuth-utca 13. szám alatti házában, Rotschnek gyógyszerházzal szemben levő, a

CSOKONAI NYOMDA

ezégnék tulajdonát képezett papirkereskedést tulajdonomul megvettem és azt ezentul

ifj. Gyürky Sándor

törvényszékileg bejegyzett cég alatt tovább folytatom és mint eddig, úgy ezután is tisztelt vevőim igényeinek kielégítése leendő legfőbb törekvésem. Irántam eddig tanusított bizalmát jövőre is megtartani kérem.

Tisztelettel

ifj. Gyürky Sándor.

